

Helena Pěnkavová

Specifické vývojové poruchy školních dovedností.

Materiál k besedě pro rodiče.

Projekt Zdravé rodičovství.

2014

Specifické poruchy školních dovedností (dále jen SVPŠD) nedostatečně rozvinuté schopnosti, které mají za následek obtíže při osvojování trivia.

SVPŠD nejsou způsobeny poruchami vývoje, zrakovým, sluchovým, motorickým nebo jiným zdravotním postižením ani prostředím s nedostatečnými podněty .

Příčiny

- **Dědičnost** – cca 40%
- **Nepříznivý nitroděložní vývoj dítěte** – obtížně prokazatelné, infekce, abúzus drogy, alkohol, kouření, malnutrice
- **Komplikace při porodu a v období těsně po porodu**
- **Nepříznivý vývoj dítěte v období do jednoho roku věku** – infekce, úrazy,....
- **Nedostatek potřebných podnětů** – nedostatečná podpora při školní práci

Co dítě potřebuje?

- Klid
- Pomoc
- Podporu
- Pravidelnost
- Respekt k hemisférové dominanci
- Minimum rušivých vlivů
- Rozložení práce do menších celků
- Návrat k činnosti pro mladší věk

Dyslexie – SVPŠD postihuje techniku, rychlost, správnost čtení, způsobuje specifickou chybovost a porozumění čtenému textu.

Jak lze dítěti pomoci?

- rozvoj sluchového vnímání, sluchová analýza (rozklad slova na hlásky), sluchová syntéza (skládání slov z hlásek), slovní fotbal, rozlišování zvuků zvířat, běžných předmětů. A především vyprávění pohádek, hlasité čtení rodičem, zpětné vybavování textu, hledání hlavních postav, pointy textu, lze doprovodit obrázky, omalovánkami, po krátkém úseku se vracet k přečtenému a znovu vybavovat obsah.

Dysgrafie – SVPŠD, která postihuje zejména kvalitu psaného textu, tvar a uložení grafémů, úhlednost písma, tempo. Má za následek též časté chyby v opisu, přepisu a diktátu. Během psaní dítě vyžaduje

časté přestávky, způsobuje výraznou namáhavost, také i bolesti zad. Projevuje se též křečovitým držením psacího náčiní.

Jak mohu dítěti pomoci?

- rozcvičování grafomotoriky, uvolňovací cviky, vhodné grafické listy s mandalami, kde též dítě odreažovává nepříjemné prožitky spojené s písemnými úlohami. Laskavou podporou při zpracovávání grafických a písemných úloh. Podpora kreslení, bez hodnocení kvality.

Využití kvalitních pomůcek pro psaní a kvalitní držení psacího náčiní:

- trojhranný program
- Nástavec na tužku
- pískovnice pro uvolnění paže před psaním
- velké formáty čtvrtek, či balícího papíru ke kreslení
- natírání plochy (uvolnění paže na velkém formátu)

Více na ... <https://www.google.cz/trojhrannyprogram.cz>

Ale také....

- Grafomotorické hračky např. <http://montessorihracky.cz/67-snerovaci-a-provlekaci>
- Nejprve celou paží (velké plochy)
- Pilařová M: Šimonovy pracovní listy <http://www.kosmas.cz/knihy/184180/simonovy-pracovni-listy-5/>
- Mandaly <http://www.centrum-mandala.cz/mandaly/stazeni>
- publikace Bednářová, J.: Mezi námi pastelkami... a další tituly na <http://www.kosmas.cz/knihy/162867/mezi-nami-pastelkami/>

Dysortografie

Specifická porucha pravopisu, která postihuje celý pravopis, nebo jen některé jevy...

Co za to může? - nedostatečný rozvoj sluchového vnímání, snížené vnímání rytmu, nevyvinutá jazykový cit, nedostatečné osvojení systému mateřského jazyka, deficity v oblasti pozornosti, paměti, automatizace a grafomotoriky další vyskytující se obtíže (sluchová analýza, rozlišování artikulačně blízkých hlásek, nerozlišování tvrdých a měkkých slabik, specifická artikulační neobratnost.

Jak procvičovat?

- cvičit melodie, rytmus, např. automatické kreslení na hudbu, procítění hudby, prožití, výběr nástroje, kreativní pohyby na rytmickou či vážnou hudbu, počítání tónů, Morseova abeceda, procvičování sluchové analýzy, syntézy, vyhledávání v textu, vyžití tvrdé a měkké kostka,

k upevnění haptilního (hmatového) vnímání tvrdosti či měkkosti slabiky – ditini – měkká kostka, dytyny – tvrdá kostka.

Pro upevnění jsou též vhodné poskoky na různé podložce - měkké, či tvrdé, k upevnění vnímání slabik.

[Návrhy na reedukaci \(nápravu\) http://www.kaminet.cz/napravy/napravy.php](http://www.kaminet.cz/napravy/napravy.php)

Dyskalkulie je specifická porucha počítání. Zahrnuje specifické postižení dovednosti počítat, kterou nelze vysvětlit mentální retardací ani nevhodným způsobem vyučování.

Porucha se týká ovládnutí základních početních úkonů, (sčítání, odčítání, násobení, dělení), nezasahuje vyšší matematické operace zpravidla...

- Náprava – cvičení orientace v čase, v prostoru, procvičování matematických představ, upevnění operací v matematice (+,-,...), Procvičování matematické pojmů (více, méně, pojem číslo, množství,...) Hry s pravidly – Člověče, nezlob se, šachy, dáma, křížovky s čísly, rebusy, matematické uvažování, strategie, slovní hříčky, kvízy,...

<http://kuliferda.raabe.cz/pracovni-sesity/>

<http://ucebnice.heureka.cz/mezi-nami-pastelkami/>

[http://mujweb.cz/dyskalkulie/REEDUKACE.htm# 4.2.1 Rozvoj matematické](http://mujweb.cz/dyskalkulie/REEDUKACE.htm#_4.2.1_Rozvoj_matematicke)

Přeji hezké a klidné učení!

Mgr. Helena Pěnkavová, poradenské a konzultační služby

Mattoniho nábř. 208/86, Karlovy Vary, tel.: 776 333 511

e mail: Helena.Penkavova@seznam.cz, <http://helena-penkavova.webnode.cz/>

Odkazy na odbornou literaturu

Pokorná, V.: Vývojové poruchy učení v dětství a dospělosti, Portál, Praha, 2000

Pokorná, V.: Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování, Portál, Praha, 2001

Pokorná, V.: Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení, Portál, Praha, 2000

Zelinková, O.: Poruchy učení, Portál, Praha, 2004

Zelinková, O., Čedík, M.: Mám dyslexii, Portál, Praha, 2013